

وفیات الاعیان

این کتاب با نام «وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان» از مهمترین کتب فن رجال است که سرگذشت دانشمندان ایران و اسلام را نوشته است. در این کتاب شرح حال ۸۴۶ نفر از بزرگان علم، امرا، وزرا و عرفا، به ترتیب حروف معجم (تهجی) آمده است و تنها به ذکر سال وفات و تولد، و احیانا شعری یا رساله ای از بزرگان و علما اکتفا شد. در تدوین این کتاب، از سرگذشت **صحابه** و **تابعین** و **خلفای راشدین** به علت شهرت آنان ذکری نشده، فقط از چند نفر اینها، آن هم خیلی مختصر، گفته شده است زیرا به اعتقاد نویسنده کتاب که می گوید ذکر حال این سه گروه در نوشته های دیگران بسیار است.

فهرست مندرجات

- ۱ - نویسنده کتاب
- ۲ - تدوین کتاب
- ۳ - چاپ و نشر
- ۴ - منبع

نویسنده کتاب

ابوالعباس شمس الدین احمد بن شهاب الدین محمد بن ابراهیم... **ابن خلکان** که مشهور هم به "ابن خلکان" است. او قاضی، مورخ و ادیب مشهور، شافعی مذهب، در اربل، سال ۶۰۸ هـ.ق، متولد شد. خانواده اش همه از علما و فقها بودند و به تصریح پسر او، خود را به خالد ابن برمکی، منسوب می داشتند. او در جوانی به حلب رفت، مدتی نزد بزرگان و اهل علم شاگردی کرد و بعد به **موصل** و «دمشق راهی شد و سپس در سال ۶۳۵ هـ.ق، به مصر رفت. سالها در مصر نایب قاضی و بعد به فرمان "سلطان بیبرس" از مالیک، او قاضی القضاة دمشق شد و در همین دوران تدریس در ۷ مدرسه معروف آنجا (شام) را بر عهده گرفت. این نویسنده بارها از منصب قضاوت عزل و دوباره قاضی شد و در اواخر عمرش، دیگر به تدریس مشغول بود. او همیشه اهتمام زیادی به **فقه** و **اصول** داشت و در **تاریخ** و **نحو** و **ابن عرب** ماهر و شیفته شعر و دلبسته به مطالعات تاریخی بود. ابن خلکان نویسنده کتاب در مذهب اهل تسنن و جماعت، تعصب زیادی داشت و این باور او در لابه لای سطور کتابش و داوری هایش، به خوبی پیداست. وی در ۷۳ سالگی از دنیا رفت و قبر او در دامنه کوه «قاسیون» در دمشق، می باشد.

تدوین کتاب

ابن خلکان، تدوین این کتاب را در سال ۶۵۴ هـ.ق، در قاهره شروع کرد و در سال ۶۵۹ هـ.ق زمانی که به شرح "**یحیی بن خالد بن برمکی**" رسید، به دمشق منتقل شد. او ناچاراً کارش را متوقف کرد ولی در سال ۶۹۹ هـ.ق، مجدداً به قاهره برگشت و نوشتن کتاب را ادامه داد و سرانجام تألیف این کتاب را در سال ۶۹۹ (البته به روایتی هم در سال ۶۷۲ هـ.ق) به پایان رساند.

چاپ و نشر

نویسنده کتاب، خودش زحمت کتاب را بر عهده گرفت. از این رو نسخه دستنویس او در موزه بریتانیا، کاتالوگ شماره ۱۵۰۵ می باشد. کتاب وفیات الاعیان، به زبان های ترکی و اروپایی ترجمه و بارها در ایران و مصر به چاپ رسید. بر آن تکمله ای نوشته شده بنام «وفیات الوفیات» توسط محمد بن شاکر کتبی، متوفی ۷۶۴ هـ.ق که این مهمترین و معروفترین تکمله، نسبت به این کتاب در شرح حال ۵۷۲ نفر از بزرگان می باشد. "دسلان" این کتاب را در سال ۱۸۴۲-۷۱ م، به انگلیسی ترجمه کرد.

منبع

دائرة المعارف طهور، تاریخ بازیابی ۱۳/۶/۱۳۹۵

رده‌های این صفحه: **تراجم** | **کتاب شناسی** | **کتاب تراجم**

